

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

Προσωρινή έκδοση

P9_TA-PROV(2020)0183

Δικαιώματα των ατόμων με διανοητική αναπηρία και των οικογενειών τους κατά την κρίση COVID-19

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Ιουλίου 2020 σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με διανοητική αναπηρία και των οικογενειών τους στην κρίση COVID-19 (2020/2680(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα άρθρα 2, 9, 10, 19, 165, 166, 168 και το άρθρο 216 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
- έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CFR), και ιδίως τα άρθρα 1, 3, 14, 20, 21, 26 και 35,
- έχοντας υπόψη τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (CRPD) ιδίως δε το άρθρο 4 παράγραφος 3 και τα άρθρα 11, 24, 25 και 28, σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/EK του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία¹,
- έχοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ιδίως την αρχή 17 για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία, την αρχή 3 για τις ίσες ευκαιρίες και την αρχή 10 για ένα υγιεινό, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο εργασιακό περιβάλλον και την προστασία των δεδομένων,
- έχοντας υπόψη την Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) που περιλαμβάνει, τους οποίους η ΕΕ έχει δεσμευτεί να υλοποιήσει,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Απριλίου 2020 σχετικά με τη συντονισμένη δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19 και των συνεπειών της²,

¹ ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 35.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2020)0054.

- έχοντας υπόψη το άρθρο 227 παράγραφος 2 του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή Αναφορών έχει λάβει την αναφορά αριθ. 0470/2020, η οποία εγείρει ανησυχίες σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με διανοητική αναπηρία και των οικογενειών τους στην κρίση COVID-19 και καλεί την ΕΕ να διασφαλίσει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο της κρίσης COVID-19 είναι συμβατά τόσο με τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (CRPD) όσο και με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 11 της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, ως η πρώτη διεθνής συνθήκη για τα ανθρώπινα δικαιώματα που κυρώθηκε από την ΕΕ και τα 28 κράτη μέλη της, ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν την προστασία και την ασφάλεια των ατόμων με αναπηρίες σε καταστάσεις κινδύνου και ανθρωπιστικής έκτακτης ανάγκης·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέτρα που λαμβάνονται από τις κυβερνήσεις σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως σοβαρές υγειονομικές κρίσεις, καταστάσεις έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης και φυσικές καταστροφές, θα πρέπει πάντοτε να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα κάθε ατόμου και να μην εισάγουν διακρίσεις εις βάρος ορισμένων ομάδων, όπως τα άτομα με αναπηρία·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άτομα με διανοητική αναπηρία είναι πιο πιθανό να πάσχουν από COVID-19 λόγω φραγμών στην πρόσβαση πληροφοριών για πρόληψη και σε υγιεινή, λόγω της εξάρτησής τους από τη φυσική επαφή με άτομα υποστήριξης, λόγω του ότι πολύ συχνά ζουν σε ιδρύματα και σε κοινοτικές υπηρεσίες, και λόγω άλλων παθήσεων που συνδέονται με ορισμένες αναπηρίες·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άτομα με διανοητική αναπηρία επηρεάζονται ιδιαίτερα από τα αυστηρά μέτρα εγκλεισμού·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση της COVID-19 και η λήψη μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας αποκαλύπτουν τον επίμονο και συνεχιζόμενο κοινωνικό διαχωρισμό και τις διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με διανοητική αναπηρία·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαθεσιμότητα αναλυτικών στοιχείων για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων της πανδημίας στα άτομα με διανοητική αναπηρία είναι περιορισμένη·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει αναφερθεί ότι σε ορισμένα κράτη μέλη τα άτομα με διανοητική αναπηρία έχουν αποκλειστεί από την ιατρική περίθαλψη, έχουν περιοριστεί εντός ιδρυμάτων και αντιμετωπίζουν κοινωνική απομόνωση χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να δεχτούν επισκέψεις από μέλη της οικογένειας ή να επιστρέψουν στους συγγενείς τους, και ότι έχουν θεσπιστεί συστάσεις για τη διαλογή των ασθενών που εισάγουν διακρίσεις·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, προσωρινά, δομές που εξυπηρετούν άτομα με διανοητική αναπηρία, όπως κέντρα ημερήσιας φροντίδας ή σχολεία, έχουν κλείσει και έχουν προκύψει καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στις οποίες απαιτείται από τις οικογένειες να φροντίσουν οι ίδιες τους συγγενείς τους με διανοητική αναπηρία·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση COVID-19 έχει καταδείξει ότι η έννοια της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς δεν αποτελεί ακόμη την πραγματικότητα·

λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε πολλά κράτη μέλη, οι μαθητές με διανοητική αναπηρία δεν μπόρεσαν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους κατά τη διάρκεια των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικογένειες δεν λαμβάνουν στήριξη για την εκπαίδευση ατόμων με διανοητική αναπηρία, ιδίως όσον αφορά προσβάσιμες ψηφιακές και καινοτόμες τεχνολογίες και εφαρμογές τηλεμάθησης·

- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η τεχνολογία μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην παροχή υψηλής ποιότητας στήριξης για τα άτομα με αναπηρία, τους γονείς τους, τους εκπαιδευτές και τους φροντιστές τους·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει αναφερθεί σημαντική έλλειψη εξοπλισμού προστασίας για άτομα με αναπηρίες, ιδίως για τα άτομα που ζουν σε ιδρύματα, τους φροντιστές και το προσωπικό·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 4 παράγραφος 3 της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες απαιτεί από τα συμβαλλόμενα κράτη να διαβουλευονται στενά με τα άτομα με αναπηρίες και να τα εμπλέκουν ενεργά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία, μέσω των αντιπροσωπευτικών τους οργανώσεων, σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που τα επηρεάζουν·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβουλευονται και να εμπλέκουν ενεργά τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία για την αντίδραση στην πανδημία COVID-19, διότι διαφορετικά μπορεί να εγκριθούν μέτρα που παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής δρομολόγησε μια πρωτοβουλία, η οποία απευθύνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η κρίση της COVID-19 επηρέασε τα μέλη του προσωπικού της με αναπηρίες και σχετικά με τα μέτρα εύλογων προσαρμογών τα οποία λήφθηκαν για την κάλυψη των αναγκών τους, καθώς και για τον προσδιορισμό του κατά πόσον οι λύσεις που εντοπίστηκαν και προβλέπονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της ευκολότερης διάδρασης των πολιτών με αναπηρίες με τη διοίκηση της ΕΕ·
 - 1. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τις δυσανάλογες επιπτώσεις της κρίσης COVID-19 σε άτομα με διανοητική αναπηρία και σε άτομα με άλλα προβλήματα ψυχικής υγείας και τις οικογένειές τους, γεγονός που δημιουργεί πρόσθετη επιβάρυνση για τα μέλη της οικογένειας που φροντίζουν τα άτομα αυτά, πολλά εκ των οποίων είναι γυναίκες· τονίζει ότι τα άτομα με αναπηρία δεν θα πρέπει να απομονώνονται περαιτέρω όταν εξέρχονται από το στάδιο των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας, και ότι θα πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά προτεραιότητα κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης·
 - 2. υπενθυμίζει ότι τα μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας υπήρξαν ένα σοβαρό πρόβλημα, όχι μόνο για τα άτομα με διανοητική αναπηρία, αλλά και για κάθε άτομο με ψυχική ασθένεια, δεδομένου ότι η απομόνωση μπορεί να επιδεινώσει τα προβλήματα·
 - 3. θεωρεί ότι τα αυστηρά μέτρα εγκλεισμού έχουν ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στα άτομα με αναπηρία και ότι απαιτείται μεγαλύτερη ευελιξία εκ μέρους των αρχών·
 - 4. καταδικάζει απερίφραστα κάθε διάκριση ιατρικού χαρακτήρα κατά των ατόμων με διανοητική αναπηρία· υπενθυμίζει ότι τα σχετικά μέτρα που εγκρίνονται από τα κράτη

μέλη πρέπει να συμμορφώνονται με τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και να διασφαλίζουν ισότιμη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και στις κοινωνικές υπηρεσίες· τονίζει ότι τα άτομα με διανοητική αναπηρία ή ψυχικές ασθένειες πρέπει να τυγχάνουν της ίδιας ιατρικής περίθαλψης όπως κάθε άλλο άτομο με COVID-19, συμπεριλαμβανομένης της εντατικής θεραπείας·

5. υπενθυμίζει ότι οι ιατρικές συστάσεις δεν πρέπει να εισάγουν διακρίσεις και πρέπει να σέβονται το διεθνές δίκαιο και τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές δεοντολογίας όσον αφορά την παροχή φροντίδας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, υγειονομικές κρίσεις και φυσικές καταστροφές·
6. υπενθυμίζει ότι οι υπηρεσίες υποστήριξης, η προσωπική βοήθεια, η φυσική προσβασιμότητα και η επικοινωνία για τα άτομα με διανοητική αναπηρία, κατά τη διάρκεια των περιορισμών της κυκλοφορίας, πρέπει να παρέχονται με την υιοθέτηση καινοτόμων μεθόδων για την παροχή υγειονομικής περίθαλψης·
7. ζητεί τη συλλογή δεδομένων σε κάθε κράτος μέλος σχετικά με τη μεταχείριση των ατόμων με διανοητική αναπηρία σε νοσοκομεία, ιδρύματα και κοινοτικές υπηρεσίες, όπως και τα ποσοστά θνησιμότητας των ατόμων με αναπηρία, προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνουν επαρκή προστασία, υγειονομική περίθαλψη και στήριξη κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19·
8. υπογραμμίζει ότι τα μέτρα εγκλεισμού επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την ψυχική υγεία των ατόμων με διανοητική αναπηρία και τους συγγενείς τους, και ότι τα σχετικά μέτρα θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες των ατόμων με διανοητική αναπηρία, προκειμένου να διασφαλίζεται η ευημερία τους και η ανεξάρτητη διαβίωσή τους·
9. υπογραμμίζει ότι όλοι έχουν το δικαίωμα να ζουν ανεξάρτητα και να ενημερώνονται άμεσα και σωστά, σε μορφή που τους είναι προσβάσιμη, σχετικά με την πανδημία και τα μέτρα που επηρεάζουν τους ίδιους και την οικογένειά τους· απαιτεί κάθε επικοινωνία για τη δημόσια υγεία να γίνεται με τρόπο προσβάσιμο για τα άτομα με αναπηρίες σε απλή γλώσσα, σε ποικιλία μορφών, παραδοσιακών και ψηφιακών, όπως και στις εθνικές νοηματικές γλώσσες·
10. αναγνωρίζει ότι η κατάσταση κατά τη διάρκεια της COVID-19 αποτελεί μήνυμα αφύπνισης όσον αφορά την προσοχή που έλαβε αυτή η ομάδα· αναγνωρίζει ότι πρέπει να δοθεί προσοχή μέσα από ισχυρές υπηρεσίες δημόσιας υγείας· ζητεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενίσχυσής τους μέσω χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ, όπου αυτό είναι σκόπιμο και εφικτό· υπογραμμίζει τη σημασία των κατάλληλων πολιτικών υγείας στα κράτη μέλη·
11. υπογραμμίζει τη σημασία της άρσης των φραγμών που αντιμετωπίζουν τα άτομα με διανοητική αναπηρία όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και προϊόντα υγιεινής, καθώς και τη σημασία της εξέτασης εύλογων μέτρων προσαρμογής που θα τους επιτρέψουν να εργαστούν εξ αποστάσεως·
12. τονίζει ότι η πανδημία της COVID-19 έχει αποκαλύψει σημαντικές αδυναμίες στα συστήματα υποστήριξης για μια σειρά ομάδων κινδύνου στην κοινωνία· υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα η επένδυση στη σταδιακή μετάβαση από την φροντίδα σε ίδρυμα σε κοινοτικές υπηρεσίες για άτομα με διανοητική αναπηρία·

υπογραμμίζει ότι τα επενδυτικά ταμεία θα πρέπει να στηρίζουν την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης, καθώς πολλοί από τους παρόχους αυτών των υπηρεσιών έχουν πληγεί σε μεγάλο βαθμό κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την πανδημία και κινδυνεύουν να μείνουν εκτός λειτουργίας επ' αόριστον·

13. καλεί την Επιτροπή να λάβει περαιτέρω μέτρα για την κινητοποίηση βασικών επενδύσεων και πόρων προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια των υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης, σύμφωνα με τις αρχές της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων·
14. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν κοινά πρωτόκολλα για ενδεχόμενες μελλοντικές καταστάσεις κινδύνου ή καταστάσεις έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης και φυσικές καταστροφές, με βάση τα διδάγματα από την κρίση της COVID-19, συμπεριλαμβανομένης της παροχής του αναγκαίων μέσων ατομικής προστασίας, ενημερωτικού υλικού και της κατάρτισης των επαγγελματιών του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής μέριμνας, καθώς και των ρυθμιστικών φορέων, λαμβανομένων πάντοτε υπόψη των εξειδικευμένων αναγκών και περιστάσεων των ατόμων με αναπηρία·
15. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαβουλεύονται και να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία και των οργανώσεων εκπροσώπησής τους από την αρχή, όταν πρόκειται να εγκρίνουν μέτρα για την αντιμετώπιση κάποιας μελλοντικής κρίσης·
16. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να παρακολουθούν κατά πόσον οι υπηρεσίες υγείας και οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι βιώσιμες και μπορούν να προσαρμοστούν στις νέες μορφές παροχής υπηρεσιών· ζητεί να προωθηθεί μια πραγματική κοινωνική ένταξη κατά την κατανομή των κονδυλίων της ΕΕ, για τις υπηρεσίες αυτές, εστιάζοντας σε κοινοτική διαβίωση και όχι εισαγωγή σε ίδρυμα· υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι δεν υπάρχουν οικονομικά εμπόδια για την πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη·
17. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει μια ολοκληρωμένη, φιλόδοξη και μακροπρόθεσμη ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία για την περίοδο μετά το 2020, συμπεριλαμβανομένων των διδαγμάτων από την κρίση της COVID-19·
18. τονίζει την ανάγκη να ακολουθηθούν οι αρχές του καθολικού σχεδιασμού, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ψηφιακές και καινοτόμες τεχνολογίες και εφαρμογές κατά την ανάπτυξη πόρων στους οποίους έχουν πρόσβαση εκπαιδευόμενοι με διανοητική αναπηρία, και να προσφέρονται δραστηριότητες τηλεμάθησης·
19. υπενθυμίζει στην Επιτροπή το αναξιοποίητο δυναμικό των ψηφιακών τεχνολογιών και εφαρμογών στην προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία· ζητεί την καλύτερη χρήση των εν λόγω τεχνολογιών και εφαρμογών σε πιθανές μελλοντικές καταστάσεις κινδύνου ή καταστάσεις έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης και φυσικές καταστροφές· τονίζει τη σημασία της διαθεσιμότητας στο διαδίκτυο πόρων ανοικτής αδειοδότησης, και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των καθηγητών όσον αφορά τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας·
20. καλεί τα κράτη μέλη να παρέχουν ψυχολογική υποστήριξη σε άτομα με διανοητική

αναπηρία για τον μετριασμό των επιπτώσεων των μέτρων εγκλεισμού·

21. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη για τα άτομα με διανοητική αναπηρία, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στον εκ των προτέρων προσδιορισμό των περιπτώσεων στις οποίες τα άτομα με διανοητική αναπηρία που στερούνται δικαιοπρακτικής ικανότητας δεν έχουν πρόσβαση ή έχουν ανεπαρκή πρόσβαση στον δικαστικό συμπαραστάτη τους, για να εγγυηθούν τα δικαιώματά τους·
22. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.